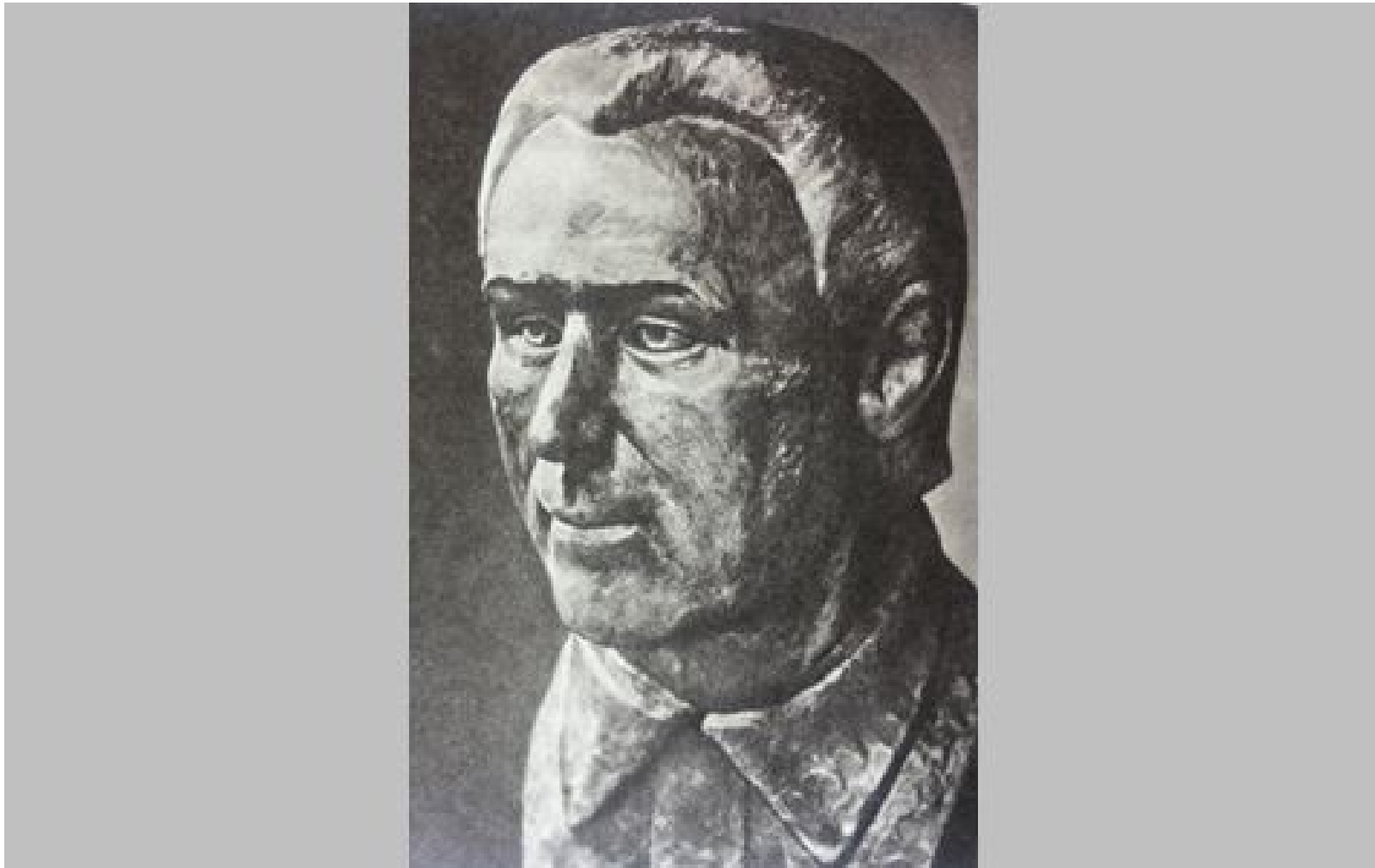
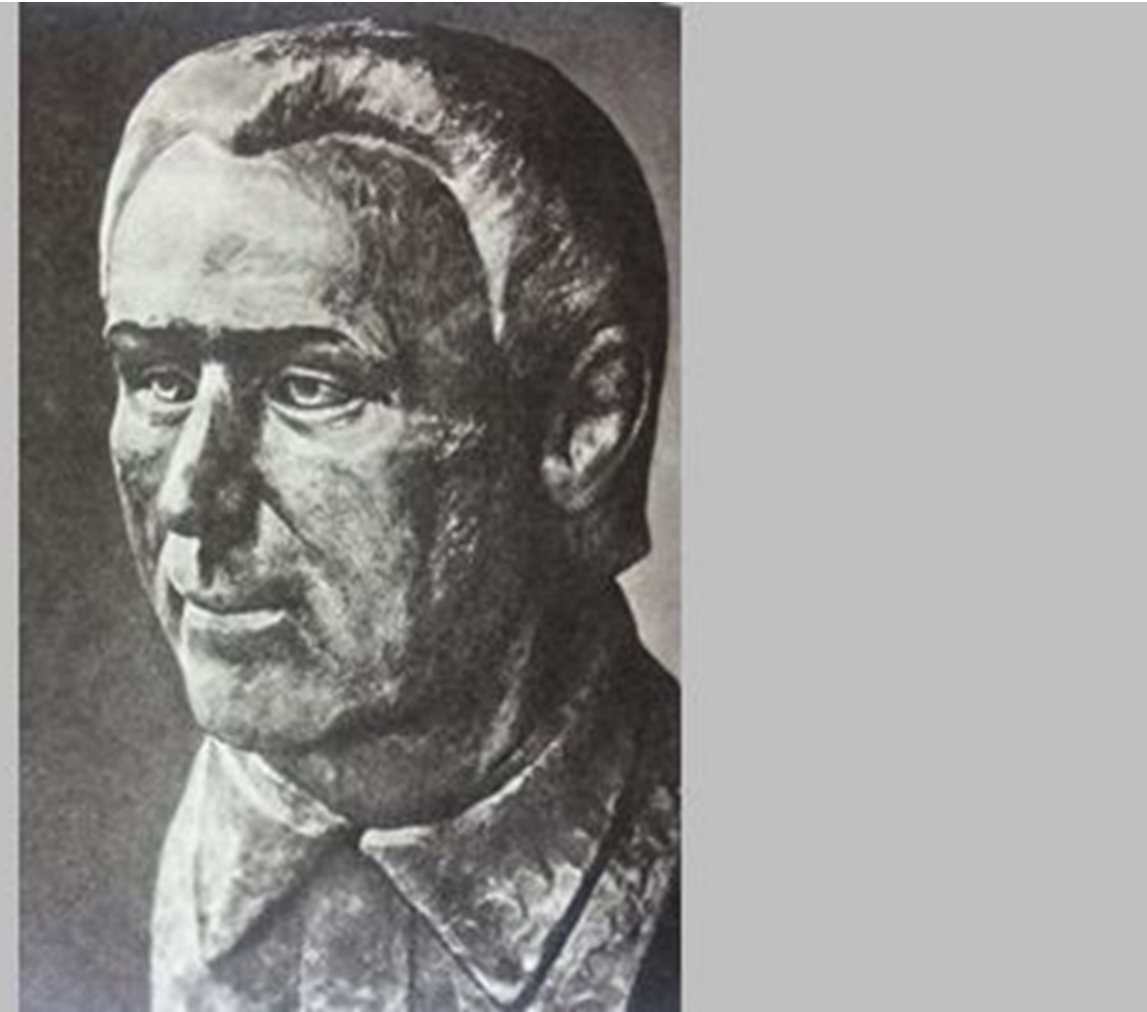

KRISTIJonas DONELAITIS

1714 - 1780

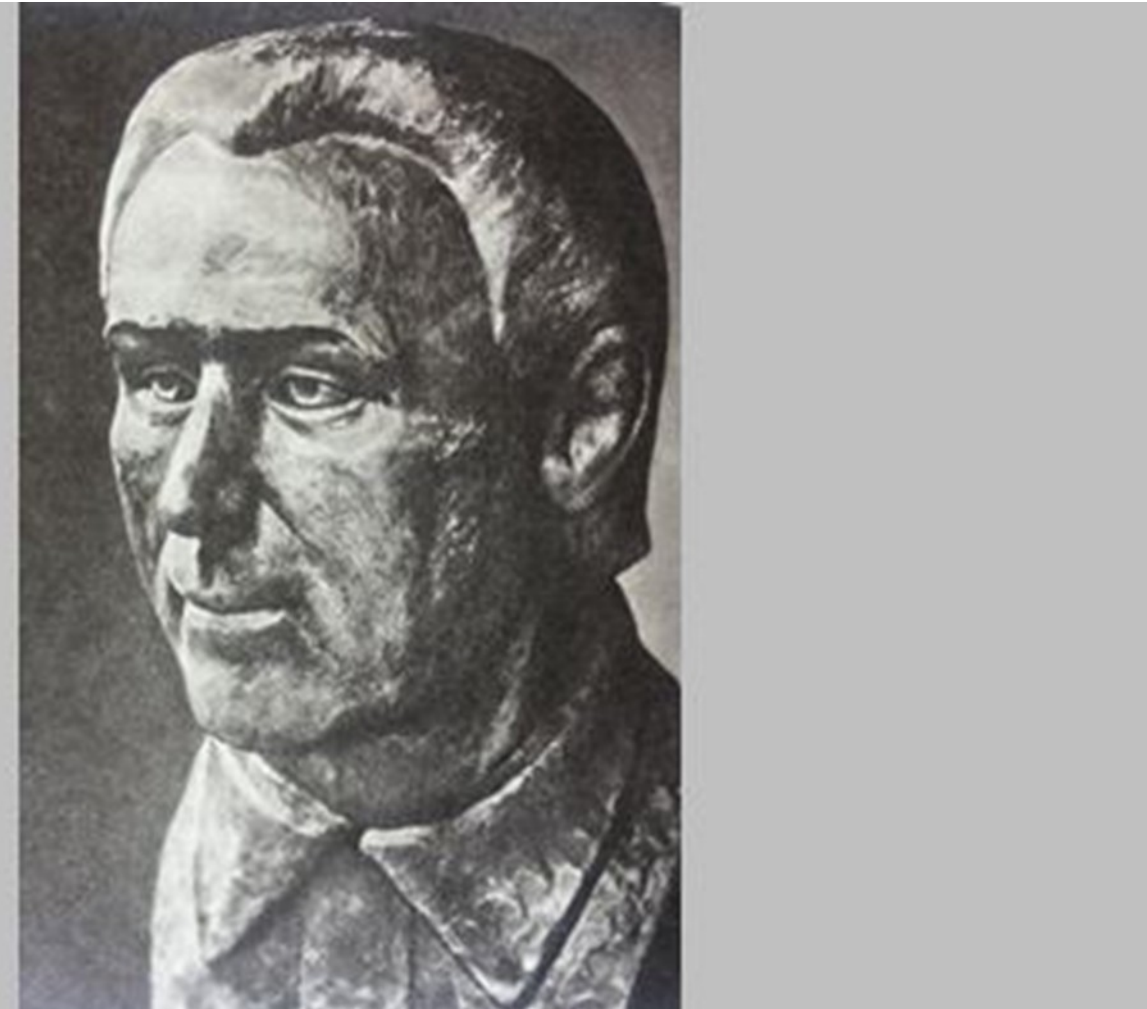

Kristijonas Donelaitis byl luteránský kněz na Malé Litvě.

Ukončil Královeckou univerzitu.

Působil jako farář v obci Tolminkiemis.

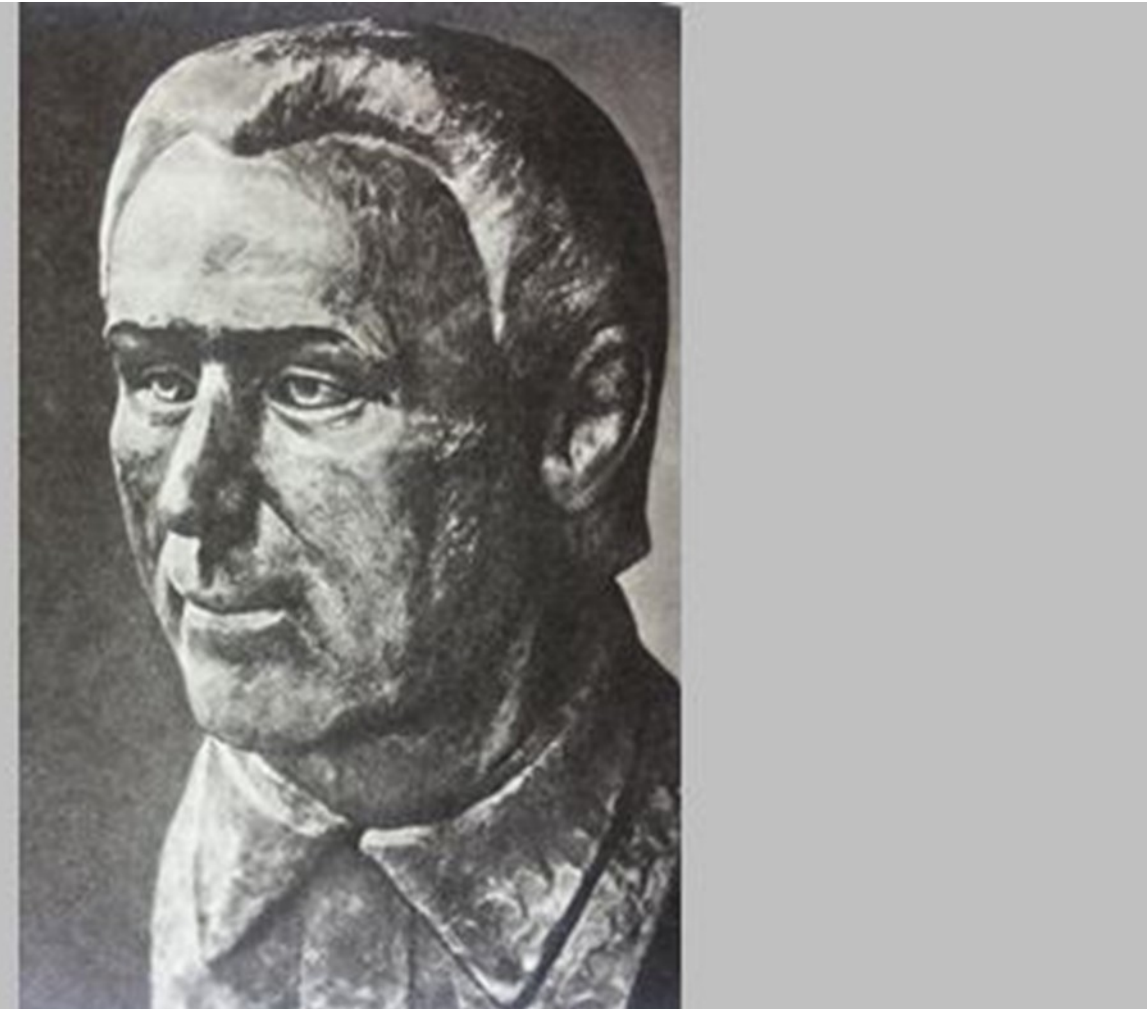

Kristijonas Donelaitis
napsal dydaktický epos
Metai („Roční doby“)

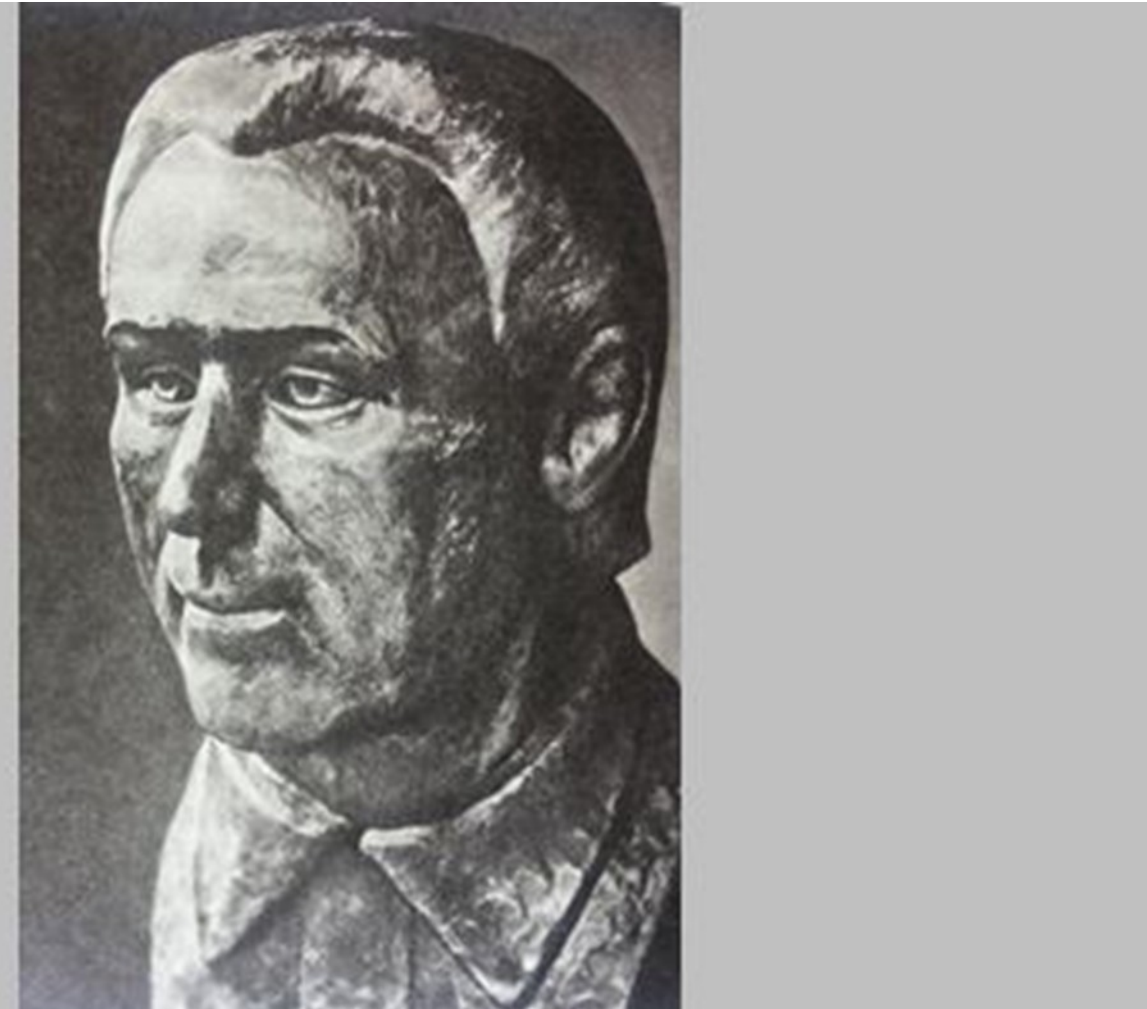
a
šest bajek

Texty vznikly někdy v mezi
1736 až 1775 rokem.

Za života nic z toho
nevydal tiskem.

Literární dílo Kristijonase Donelaitise je základním kamenem litevské literatury. Jsou to první vskutku kvalitní literární (tzn. nenáboženské) texty o evropském významu. Je to doposud nejcitovanější litevské literární dílo. Donelaitis je zakladatelem litevské literatury.

První vydání eposu
Metai vyšlo roku 1818 v
Královci.

Dílo k tisku připravil
Ludwig Rhesa.

Jau saulele wēl atkāpāna buddiā sūiera,
Dr ziēmā paltāw Trupis pergrāndimā jūciv.
Waležū Premanis sū Lēdāis fugaišči pāgāwo,
Dr puttādāms Saiegō wifur i. Riekā pāwirto.
Tū Laukūis Orāi Drungai zaiwidāmi glāstē,
Dr Lātēlēs wifonias i. Numirowū sū pānkē.
~~Dr~~ ^{Konnu} sū zillāis wifāis i. sūbuddiā ~~atkāpāna~~ ^{keltis},
O Laukū Kalnāi sū Klāncis pāmētē ~~Wāndas~~.
Wiflāb, kās Lūdēns. Biauzybej numirē wērkdamō,
Wiflāb, kās Eirē gywēdamō pēnziēmāwōjāw ~~atkāpāna~~
Wl po fawō kōrri pēr ziēmā sūwō mēgējēs,
Wiflāb tū Pulkāis i. plādo Wāfārā sūcikit.

Jūnkis sū zēpkāis i. pālto Pāpāliō zraunkē.
Wārnas in Wārnāi sū zārkāms argi Pēlēdāms,
Pēlē sū Wāikāis, in Kūrnjēi zillūmā gyvē.
Musēs in Wābālai, Udai sū kaimēnē Blāšū,
Mūs, jau wārgyt wēl Pulkāis wifur sūfirinkō,
Dr Pōnis taip, kaip Buris i. zēlō.
Bēt in Bittinō jau zēimynā fawō pābuddit,
Dr priē Dārbo fast. bāy kē pelnyz, nūšimēto.
Tū Pulkāi sū pro pļyštāis i. sūly sū pāgāwo,
Dr Larkstydāmi sū Birbyneas zaišči pādējo,
O Worāi Kampū, zēdēdāmi Wāspāliūs āndē,
Argi mēdžot, zrakliūs tylomō kōpēzēdāmi mēggē.
Bēt in Mēžkar in Wilkāi zōkinedāmi djaugē,
Dr suplēpit, kē tylomō i. Pāgiri zraunkē:
Hlē kōkie Dymāi neywienā i. diddēliō Pulko
Wōrkdamō, ar Dufēdamō mūs Lankyz, nē sūgryzē.

Epos *Metai* je poměrně rozsáhlý básnický text – cca 3000 veršů.

Je napsán v hexametu (jeden z antických básnických metrů)

Jau vaulēle vėl atkōpdama buddinō sviera,
Ir žiemōs šaltōs Tūpūr pergoandimā jukeiv.
Isalozū Premanis sū Lēdais fugaišči pāgavo,
Ir puttōdamō Saiegō vīšur i. Niekā pavirto.
Tū Kaukūis Orai Drungūi gairvidamē glaštē,
Ir Lōlētēs vīšonias išt Numiōvūšū šaukē.
Pū ^{Kōnūšū} ~~gū~~ gūllais vīšair išt buddinō ~~šaukē~~ keltij.
O Laukū Kalnāi sū Klōneis pāmētē vīšūdas.
Višlāb, kās Lūdēns Biauvybej numirē vērkdams,
Višlāb, kās Eirē gyvėdamō penčiēmāvōjau ~~atpa~~
vīr po fāvō Kėrri pēr žiemā būvō mēgėjės,
Višlāb tū Pulkais išt liudo vāfārā šūėikit.

Jūnkis sū Žėškais išt šaltō Pāpālīs traukēs.
Wāronas ir Wārnai sū žarkōmō angilēlėdōmō,
Pėlės sū Wādikais, ir Kūrnjėi gūllūmā gyvė.
Musēs ir Wābėlai, Udai sū kaimēnē Blūšū,
Mūs jau wārgyt vėl Pulkais vīšur sū širinkoi,
Ir Pōnir taip, kaip Burūs ištē. ^{ištēdō}
Būt ir Pittirō jau žėimynā fāvō pābūdīt,
Ir prie Darbo fūst. bėy ka pelnyz, nūšimītō.
Tū Pulkai sū pro plyštūis išt ly sū pāgavo,
Ir Larkšydėmē sū Birbyneis žaištē prėdijō,
O Worai Kampū, šėdėdamē Werpālūs andē.
Ir gė mēdžūt, šaklūs tylomō kōpėgėdamē mēggē.
Būt ir Mēškav ir Wilkai šėkėdėdamē džaugē,
Ir suplėpit, ka tylomō i. Pāgėrri traukėj:

Štli kōkie Duvai neyvienō išt didėlio Pulko
Werkdams, ar Dufėdamō mūr Larkyz, nē fūgijō;

Originální text neměl žádný „zastřešující“ název. Donelaitis pojmenoval pouze jednotlivé části eposu a to následovně:

Pavasario linkmybės – Jarní radovánky

Vasaros darbai – Letní práce

Rudenio gėrybės – Podzimní dary

Žiemos rūpesčiai – Zimní starosti

Jau saulele wēl atkāpāna buddiā sūiera,
Dr Ziemāš paltāš Trupis pergrāndimā jūciv.
Išaležū Premanis sū Lēdāis jūgāiši pāgāwo,
Dr puttōdāms Saiegō wifur i. Niekā pāvīrtō.
Tū Laukūš Orāi Drungai zaiwidānē glāstē,
Dr Lātēlēs wifōriāš i. Numiōrūšū pāukē.
~~Dr Lātēlēs~~ ^{Konnuš} sū Gillāis wifāis i. sūbuddiā ~~atkāpāna~~ ^{atkāpāna} keltis.
O Laukū Kalnāi sū Klāncis pāmētē ^{Klāncis} ~~Klāncis~~.
Wiflāb, kāš Lūdēns. Biauzybēš numirē wērkdamō.
Wiflāb, kāš Eirē gyvādamō pēnēmāwōjōw ~~atkāpāna~~.
Dr po fawō Kōrri pēr Ziemā šuwō mēgējōš,
Wiflāb tū Pulkāis i. plādo Wāfārā šwēikit.

Jūnkis sū Zēškāis i. pālto Pāpāliō trāukiv.
Wārnas in Wārnai sū Zārķōms ingilēlādāms,
Pēlēs sū Wāikāis, in Kūrnjēi šillūmā gyvē.
Mūšs in Wābālai, Udai sū Kaimēnē Blāšū,
Mūs jau wārgit wēl Pulkāis wifur sūfirinkō,
Dr Pōnis taiš, kāip Buris i. gēllē. ^{Wiflāb} ~~Wiflāb~~.
Bīt in Bittinō jau Zēimynā fawō pābuddit,
Dr priē Dārbo fāst. Bāy kā pelnyš, nūšimēš.
Tū Pulkāi sū pro plāstāis i. sūlyš pāgāwo,
Dr Larkšydāi sū Birbynēns zaiš pādējō,
O Worāi Kāmpūš, jēdēdānē Wāpātūs āndē.
Dr gi mēdžōt, šaklūs tylōms kōpēdēdānē mēggē.
Bēt in Mēškōr in Wilkāi šōkēdēdānē djaugēš,
Dr suplēpit, kā tylōms i. Pāgiri trāukēš.
Šlē kōkē šwāi nevwēns i. šiddēliō Pulko
Wōrkdamō, ar šufēdāms mūs Larkyš, nē šūgējōš.

Název *Metai* není autorský:
navrhnul jej Ludwig Rhesa („*Das
Jahr in vier Gesängen*“) a pozdější
badatelé jej převzali.

Také není známé pořadí
jednotlivých částí tohoto eposu,
nevíme, Donelaitis se nikde
nevyjádřil, v jakém pořadí zamýšlel
části uspořádat.